

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 30.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 15 JUNI, 1922.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

Nr. 24

Canadas progressiva och budgetdebatten

En federal lag för att hjälpa provinsial kontroll är presenterad. Ontario legislatur har avslutat en rekordbrytande session. Många kandidater ha i dagarna nominerats i Manitoba.

Tredje partiets rättigheter försvaras

Sin rättighet att som ledare för det tredje partiet framkomma med ett amendment, för vars innehåll vi i förliden veckas nummer redogjorde, svarade Mr. Crerar f. v. på det käftigaste i underhuset. Vidare förklarade han talmanens utslag, att hans amendment ej flinge uppmärksamhet, som synnerligen trångbrotst. (Vi hänvisar till vår ledare i denna fråga i samma nummer.) Han framhöll, att man därvid skedd sig på en 69 år gammal praxis, som ej började hemma i vår moderna tid. Enligt hans åsikt borde det tredje partiet ges ett tillfälle att uttrycka sina åsikter.

Mr. Crerar sade sig vilja upptaga diskussionen om budgeten på grund av sin önskan att framkomma med en del nyttiga förslag för lösnaden av Canadas problem. Canadas finansiella ställning var långt ifrån god. Vi stå inför det faktum att den nationala skulden ständigt är samt att 91 miljoner skulden ständigt är samt att 91 miljoner tillades den det föregående året.

Han delade ej de sangviniska vyerna, som ibland hölls före att Canadas järnvägar inom kort skulle bli ett betalande företag. Detta land hade vitt schackrat med järnvägar före 1914. Han fräste ett uppmärksamhet på det faktum att enligt finansministerns uttalande, så förefanns en Åtkänslnad på omkring 140,000,000 mellan den beräknade statsskatten och de beräknade utgifterna för det löpande året.

Att få en balans mellan inkomst och utgift skulle vara den kardinala principen åtminstone för de nästa två åren. Landet kan ej nu göra något åt att minska skulden, men kan ändå det skulle bli möjligt inom några år. För närvarande hade Canada nästan nått gränsen för beskattning. Mr. Crerar uttryckte sin beundran för Mr. Fieldings ansträngning i att finna nya utvägar för beskattning. Det enda botemedlet vore dock ekonomiskt.

Svenska Nobelverken i fara

Ett telegram från New York meddelar, att Standard Oil Company uppgiver sig ha blivit likaberättigad deltagare med de svenska intresserna i de Nobelska oljeverken i Ryssland. Och tidigare har ju ryktet berättat, att det engelsk-holländska Shellbolaget skulle ha erhållit koncession på alla de ryska petroleumfälten.

Med anledning särskilt av telegrammet om Standard Oil har dr. Emanuel Nobel i Stockholm (Alfred Nobels broder) energiskt förklarat, att hans bolag inte avsåg sig en enda aktie varken till Standard Oil eller någon annan. Och trots de ryska petroleumskatternas nationalisering betraktar bolaget fortfarande verken i Ryssland som sin egendom, och ingen del därav har sålts, vad så än den utländska pressen hatt att förmåla därom.

Det framgår tydligt av dr. Nobels uttalanden, att de svenska intresserna inte ännu finna sig i de transaktioner, som möjligen ingått mellan bolagsverken och Standard Oil.

Amerikas indianer voro goda jordbrukare

När vi tala om röskinnet, som funnos i Amerika innan de vita kommo hit, så äro vi benägna föreställa oss dem som kringflackande nomader, som inte hade någon fast boplatz. Ären 1669-1684, berättar, att indianerna där till största delen levde av majjs.

Sagard, som besökte Huron-indianerna under åren 1623-1625, berättar, att de lekte plöjde jorden, utan grävde hål i marken med två fots avstånd från varandra, i vilka de sedan i maj månad nedlade nio eller tio majskorn i varje hål. Samma hål användes år efter år. Man berättar, att majsen växte så högt på de väldiga fälten, att de hade lättare att gå vilse på majsfälten än i urskogen, en beskrivning som dock torde tagas med någon reservation.

Indianerna hade ej någon marknad för majsen, varför allt som skördades, användes till hela stammens bästa. Vilka oerhörda utslag i striderna med Iroquoisstammen år 1687, rapporterade, att kan hade ödelagt till majsföräd, som han anslog till 1,000,000 bushels. Tont, som deltog i samma expedition, säger, att det tog soldaterna 7 dagar att ödelägga majsförädden i fyra byar. General Sullivan, som år 1779 ledde en expedition mot Iroquoisstammen, rapporterar, att han ödelagt 160,000 bushels majjs och nedbruggt alla indianernas frukt-

Skall Norge ge vika för Spanien?

Förbudet måste nog duka under för internationell politik, enligt vad det synes.

Norge avvaktar med stor spänning det finala beslutet i underhandlingarna med Spanien beträffande den kvantiteten av vin, som Norge måste acceptera inom loppet av nästa år, enligt vad amerikanska korrespondenten Hal O'Flaherty telegrafiskt meddelar från Stockholm den 10 ds. På detta beslut vilar den norska förbudsagens öde, ty Spanien yrkar på att sända till Norge 500,000 liter av starkt vin, vilket med andra kvantiteter från Portugal och Frankrike kommer att göra landet lika vitt som det var, innan förbudet inngick. Antingen måste Norge gå in på Spaniens krav eller bereda sig på ett ruinerande tariffkrig från Spaniens sida för att bjotta den norska fisken, som i Spanien har sin bästa marknad.

Tre kabinett ha allaredan fallit som ett resultat av underhandlingarna med de vinproducerande länderna. Sedan förbudsagen blev effektiv, förklarade norska regeringen, att landet endast kunde acceptera 1,000 liter årligen av starkt vin från Spanien för medicinska och tekniska ändamål. Spanien vägrade absolut att godkänna detta förslag, men gick in på att under teckna en kompromiss för tre månader på en basis av 300,000 liter årligen. Då kompromissstiden utgick, erbjöd sig norska att taga 400,000 liter. Detta vägrade dock Spanien att gå in på, vilket i sin tur förorsakade utrikesminister Restads nyigen timade avgång.

Den nuvarande regeringen erbjuder Spanien ett fördrag på basis av 400,000 liter samt invånare Spaniens svar. Om Spanien accepterar, kommer kabinettet att placera fördraget inför stortinget, var dess öde kommer att avgöras.

Den stora faran uti att gå in på Spaniens krav ligger i den möjligheten att Frankrike och Portugal också komma att kräva stora ökningar i den norska importen av vin från dessa länder. Även Storbritannien kommer kanske att i egenkap och Norge mest favoriserade nation få öka sin export av whiskey dit. Om dessa saken (Forts. å sid. 4)

Fjorton år uti "Mittens rike"

Svensken John Rydén täljer om sina landsmäns framskjutna ställning uti Kina.

Besöker Amerika och Sverige

Efter att ha vistats i Kina i 14 år i egenkap av tjänstemän i det kinesiska tullverket har rikslöjtnanten John Rydén, broder till rikslöjtnanten John Rydén, på senaste tiden erhållit ett års tjänstledighet i och för besök hos sina i Amerika och Sverige bosatta släktingar, skriver S.T.N. Rydén, som i förbigående nämner nu erhållit tjänstledighet för andra gången, anledande till Förenta Staterna för några veckor sedan i sällskap med sin fru och har sedan dess gästat hos några av sina i Chicago bosatta släktingar hos sådana och svenska makarna John Hjertelius, Vietselen i Amerika kommer dock denna gång att göras helt kort, ty redan i slutet av f. v. avreste Rydén i sällskap med sin maka till Sverige, och de två räknades bland passagerarna å Svenska Amerikalinjens ångare "Drottningholm". I denna i lördags avgick från New York Darhemma ånnar parret avlägs besök hos Rydén broder Verner, Casper och Oswald Rydén samt hos andra släktingar och vänner. Den stora uppehållsorten blir Åkeholm, Blekinge.

Rydén har nu som nämnt varit i det kinesiska tullverkets tjänst i hela 14 år och besökte senast Amerika och Sverige år 1914. I anledning av krigsutbrottet måste han dock den gången återvända till Australien. Platan sig på resa till Australien. Platan sig på hans första tjänstgöring var den stora staden Shanghai, och från denna stad förflyttades han för tre år sedan till Canton, där han fortfarande är stationerad. Och hur kände det att bo i en östlig stad? Tillfrågades han. Jo, svarar han, nästan som att bo i en europeisk stadt. Canton är i likhet med andra stora kinesiska städer ute vid kusten en fullkomligt modern stad, med vattenledningar, elektriskt ljus o. s. v. Men europeerna och amerikanerna bo vanligtvis i de särskilt för dem avsedda distrikten och leva så att säga för sig själva. Om en utslänning gör sig skylig till något brott, dömes han icke heller av kinesisk domstol, utan av ett eget lands konsul. Kineserna äro i allmänhet vänligt stämde mot främlingar, och Rydén säger sig för egen del aldrig haft något besvär av dem. De ledande kineserna ha i allmänhet erhållit europeisk eller amerikansk uppfostran, och engelska språket användes överallt i tullverket. Det enda till regeringen i Peking insända rapporterna måste dock avfattas så (Forts. å sid. 4)

Länet till Tyskland blev ock ett fiasko

En home rule bill för Skottland och Wales har blivit introducerad. Lloyd George förklarar sig nöjd med de irländska underhandlingarna. Bulgariens arbetarlagar skola undersökas.

Nikolai Lenin anses vara — eliminerad

Den komité av bankirer, som för två månader sedan fick i uppdrag av reparationskommissionen att framlägga en plan för ett utländskt lån till Tyskland och vilken f. v. sammanträdde i Paris, ajournerade den 10 ds, sine die för att uppskjuta sitt arbete i tre månader.

I sin rapport, vars detaljer hemlighållas, tills de överlämnats till kommissionen, framlade de sina förslag om de enda möjliga villkor, under vilka enligt deras åsikt ett utländskt lån kunde ordnas med framgång. Men de ha avhållit sig ifrån att framkomma med någon definitiv plan. Vad beträffar det verkliga ändamålet med deras möte, så måste det betecknas som ett misslyckande på samma sätt som Genua-konferensen, i det att lägge ej producerade några bestämde resultat.

Premiärminister Poincaré av Frankrike måste bara skuiden till detta misslyckande. Det var hans opposition mot att bevilja full frihet till bankirerna att basera sin plan för ett lån på den hypotesen, att de arliga betalningarna från Tyskland kunde och borde reduceras, som hindrade dem från att formulera den plan, vilken de ursprungligen hade i sikte.

I sin rapport framhöll bankirerna att framgång av ett internationellt lån till Tyskland berodde på fullständig överenskomst bland de allierade beträffande reparationsfrågan, ett solvent Tyskland samt en uppgörelse en gång för alla av hela reparationskvidden.

Men då dessa förhållanden ej funnos och på grund av Frankrikes motstånd att revidera den från Tyskland kommenderade reparationssumman, måste bankirerna, som har ovan nämnts, suspendera sitt handläggande av frågan. De förklarade sig dock villiga att återupptaga sitt arbete under förutsättning att de fingo en enhällig inbjudan från reparationskommissionen.

Det brittiska svaret till premiärminister Poincarés memorandum, framläggnade Frankrikes hållning, medger att Haag-konferensen bör vara en fridplåning av experter samt att den bör undvika politiska och diplomatiska frågor. Storbritannien överensstämmer likväl ej med Poincarés krav på att sovjetregeringen tager tillbaka sitt memorandum av den 11 maj.

Förenta Staternas andel i den nuvarande kritiska situationen i Europa kan ej överkattas, enligt vad man önskar i London. Närvaron av J. P. Morgan har verkat som en magisk stav över det slagna Europa. London tror att förenta Staterna för eller senare kommer att låna pengar till Europa och därigenom sätta det i stånd att åter komma på fötter.

En bill för att "tillsäkra en bättre regering för Skottland och Wales samt för andra saker i förbindelse därmed" har introducerats i brittiska underhuset. Detta följde på förnyat

Barnslaveriet i Amerikas textilindustri

Den mest brutala form av barnslaveri existerar f. n. inom textilstredistriktet i Rhode Island, skriver Ny Tid. Där arbetar nämligen omkring 5,000 barn i åldern 3 till 15 år inom textilindustrien under de mest osanitära och vedervärdiga förhållanden. Dessa barn få utföra arbetet i hemmen, men som dessa till följd av föräldrarnas ständiga arbete i fabriker äro i högsta grad övrande och osanitära, så följer helt naturligt därav att de barn, som arbeta i desamma vid så unga år, äro såväl undligt som lekamtligt krympkräppta. 80 procent av dessa barn erhålla mindre än 10 cents i timmen.

Att sådana förhållanden existerar har länge varit allmänt känt bland arbetarna, men det har dock icke förrän nu, då arbetsdepartementet undersökt saken, blivit officiellt meddelat.

Fabrikarbete är utfört i hemmen av 1,069 barn under 10 års ålder, 37 under 5 år och 56 mellan 5 och 6 år. Somliga av de yngsta erhålla en avlöning av 1 cent i timmen. Mera än 50 procent av barnslavarna erhålla mindre än 5 cents i timmen och 80 procent erhålla en maximumbetalning av 10 cents. Tidningarna fördröja på allt sätt överskylda de odrägliga bostadsförhållanden som i allmänhet råder, men det faktum att rum som

Amundsen på väg till Nordpolen

Expeditionens syfte är främst vetenskapligt och väntas taga omkring fem år.

Medför även radio-apparater

Kapten Roald Amundsen berämnade Nordpolen blev den 3 ds, en verklighet, i det att hans fartyg "Maud", då löpte ut mot ökad öder, från hamnen i Seattle, Wash. Hans närmaste mål är Nome, Alaska, som blir den första hållplatsen på hans femåriga färd bland de arktiska ismassorna.

Expeditionen är en förtäring av den, som Amundsen företog 1918 under norska regeringens auspicer. Hans åsikt är nu som då att låta "Maud" frysa in i den arktiska isen och sedan driva med vinterns storm och sommarens havströmmar mot polen. Han beräknar detta taga en tid av fem år, fast han förslagitvis proviserat för sju år. Han hoppas visserligen nå fram till Nordpolen för att söka konstatera, om land existerar i närheten därav, men hans främsta uppgift är rent vetenskapligt, i det han ämnar undersöka packis, polaragnetism och luftströmmar.

Vetenskapsmän skola leda dessa undersökningar — däribland en förut omnämnd norsk vetenskapsman vid namn Hil, från Finn Malmgren — och magt har all anledning vänta, att för meteorologi, geografi och andra vetenskapliga synnerligen viktiga upptäckter skola göras. Man kommer bl. a. att mäta de arktiska havens djup och havsbotten beskaffenhet.

Som ett romantiskt inslag i expeditionen blir sökandet efter "fantomflottan", som enligt uppgift från eskimåer är ut och är i seglar runt polen. Denna flotta skulle bestå av fartyg som gått förlorade, och vilka frusit fast i isen och nu i en klunga på i evig cirkel däruppe i de arktiska vattnen.

"Maud" är som bekant utrustad med tvänne aeroplan och radioapparater, medels vilka Amundsen hoppas bli i stånd att stå i ständig kontakt med civilisationen.

Den sensationen väntas oss således ganska snart: att bli serverade "telegram från Nordpolen" i våra morgontidningar.

Amundsen har som bekant tidigare haft nog av äventyr, vadans hans mål har övan nämnts nu är strängt vetenskapligt. År 1911 upplagade han således Sydpolen och för cirka 15 år sedan gjorde han sin berömda omsegling av det nordliga amerikanska fastlandet samt upplagade då den så kallade Nordvästpassagen. Besättningen å "Maud" utgöres av tio norska och en svensk. Absolut demokrati kommer att härskas ombord. Den mest berömda vetenskapsman eller upptäckare kommer ombord "Maud" i det att bliva något större än eskimåcken Katot och alla komma att äta i samma bord.

En plott att döda f. d. mexikanska ledare upptäcktes f. v. i Texas.

Amiral Kato antog f. v. premiärskapet i Japan.

Amiral Kato antog f. v. premiärskapet i Japan. Hans kabinett skall till ett överenskomma med Washington-konferensen uppfylla både till anda och bokstav.

En våldsam storm, som uppstod 88 mil pr timme, rasade i söndags i New York samt ödelade över 60 och skadade cirka 100 personer.

Efter 14 månader av totalförbud har guvernören å ön Anticost i Gulf of St. Lawrence återgått till en politik av lätt beer och vin, som ha inslagrade 1919.